

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΚΑΝΟΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Κανονικό Δίκαιο

Ενότητα: II. Οί κανόνες τών Οίκουμενικών Συνόδων

Αρχιμ. Γρηγόριος Δ. Παπαθωμάς

Θεολογική Σχολή - Τμήμα Θεολογίας

Περιεχόμενα

0.	Σκοποί ενότητας	3
1.	Α΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Νικαία (325).....	6
1.1	Θεματική τῶν Κανόνων.....	6
1.2	Κανόνες (20).....	7
2.	Β΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει (381).....	9
2.1	Θεματική τῶν Κανόνων.....	9
2.2	Κανόνες (7).....	10
3.	Γ΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Ἐφέσω (431).....	11
3.1	Θεματική τῶν Κανόνων.....	11
3.2	Κανόνες (9).....	12
	Ιστορικοί σταθμοί της αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Κύπρου	14
4.	Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Χαλκηδόνι (451)	15
4.1	Θεματική τῶν Κανόνων.....	15
4.2	Κανόνες (30).....	16
	Δομή Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας – Καθολικῆς Ἐκκλησίας	21
	Ιστορικοί Σταθμοί Τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως	22
	Διάφορες κανονικὲς ιδιότητες ἄσκησης τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.....	23
5.	Ε΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει (553).....	24
5.1	Θεματική τῶν Κανόνων.....	24
6.	ΣΤ΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει (680/681)	25
6.1	Θεματική τῶν Κανόνων.....	25
7.	Πενθέκτη Οἰκουμενική Σύνοδος ἐν Τρούλλῳ (691)	26
7.1	Θεματική τῶν Κανόνων.....	26
8.	Πενθέκτη Οἰκουμενική Σύνοδος ἐν Τρούλλῳ (691)	27
9.	Α) Πενθέκτη Οἰκουμενική Σύνοδος ἐν Τρούλλῳ (691).....	32
10.	Ζ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος ἐν Νικαία (787)	34
10.1	Θεματική τῶν Κανόνων.....	34
10.2	Κανόνες (22).....	35

0. Σκοποί ενότητας

II. Οι Κανόνες των Οικουμενικών Συνόδων της Εκκλησίας (4ος-8ος αι.)

Οι Κανόνες της Εκκλησίας, μαζί με την Αγία Γραφή και τους δογματικούς και συνοδικούς όρους, αποτελούν κεντρικό πυλώνα στην ζωή και την παράδοση της Εκκλησίας, χωρίς εν τούτοις να την προκαθορίζουν. Οι Κανόνες αντανakλούν και καταγράφουν την ζωντανή, την οντολογική εμπειρία του Εκκλησιακού σώματος, ενώ σε πολλές περιπτώσεις το προσανατολίζουν για την υπέρβαση ή την επίλυση ζητημάτων, που ανακύπτουν από την περιρρέουσα ατμόσφαιρα στην πορεία του μέσα στην Ιστορία, μία πορεία που αφήνει *ιστορικά αποτυπώματα*, τα οποία διασώζονται σε ένα ειδικό νοητό σώμα Κανόνων και Κανονικών Διατάξεων και Κειμένων, που ακούει στο όνομα «Κανονική Παράδοση της Εκκλησίας».

Η Κανονική Παράδοση της Εκκλησίας δημιουργήθηκε στην εποχή της *κανονογέννησης*, δηλ. καθ' όλη την διάρκεια της Α΄ χιλιετίας (1^{ος}-9^{ος} αι.), με καταληκτική χρονολογία-ορόσημο το 883, έτος κατά το οποίο ο Μέγας Φώτιος συγκρότησε – χωρίς τότε να έχει συνείδηση των απορροών της συλλεκτικής ενέργειάς του – το *Σώμα Κανόνων (Corpus Canonum)* της Εκκλησίας [771 κανόνες], που φθάνει μέχρι τις μέρες μας μέσα από τις δύο εν ενεργεία *Κανονικές Συλλογές*, εν χρήσει στην Ορθόδοξη Εκκλησία σήμερα, το *Πηδάλιο* (Άγιον Όρος, 1800) και το *Σύνταγμα* των Ράλλη και Ποτλή (Αθήνα, 1852-1859). Η *κανονογέννηση* αυτή της Α΄ χιλιετίας δείχνει την προσδιορισμένη βούληση του Εκκλησιακού σώματος, από την στιγμή της ορατής ιστορικής εμφάνισής του (1^{ος} αι.), να πορευθεί προς τα Έσχατα και την Βασιλεία, τα οποία συνιστούν το σημείο αναφοράς της *πλήρους συνάντησης και κοινωνίας με τον Τριαδικό Θεό*, ακολουθώντας τους *οδοδείκτες* (αυτό είναι οι ιεροί Κανόνες), που *θεανθρώπινα* έθεσε, ιστορικά ήδη από τις 'Πράξεις των Αποστόλων', η *συνεργία Αγίου Πνεύματος και Εκκλησιακού σώματος* (Πρξ 15, 28) στην πορεία αυτή. Κατά συνέπεια, ο κάθε κανόνας των Οικουμενικών (ή και των Τοπικών) Συνόδων προέρχεται από μία συγκεκριμένη εποχή και απηχεί, εκτός από την διαχρονική εμπειρία της Εκκλησίας, και τα συγχρονικά χαρακτηριστικά του τόπου και του χρόνου έκδοσής του, διαμορφώνοντας έτσι μία πληθώρα κανονικών διατάξεων, που κάποια στιγμή και ανύποπτα συγκρότησαν ένα νοητό σώμα, το *Σώμα Κανόνων (Corpus Canonum)* της Εκκλησίας.

Δίπλα στη μελέτη και σπουδή των ιερών Κανόνων των Οικουμενικών (και των Τοπικών) Συνόδων, αποτελεί εφάμιλλο στόχο να μελετηθεί και να διερευνηθεί οριστικά η *ιστορική συνάφεια της κανονογέννησης*, εργασία ευρύτατη και ουδέποτε γενόμενη μέχρι σήμερα, για να της προσδώσουμε διακριτή θέση απέναντι στην θεολογία και το εσχατολογικό όραμα, που φέρουν μύχια μέσα τους οι Κανόνες. Με άλλα λόγια, είναι πρωταρχικό έργο, έργο προτεραιότητας και έχει μεγάλη σημασία για εμάς και την Εκκλησιακή συνέχειά μας να ξεχωρίσουμε τα στοιχεία της *ιστορικής συνάφειας* από την *κανονική θεολογία*, λόγω του ότι στους πρόσφατους χρόνους μέχρι και σήμερα οι Κανόνες αντιμετωπίστηκαν και χρησιμοποιήθηκαν με *νομικιστικό ετεροκεντρισμό*. Ωστόσο, οι ιεροί Κανόνες αναφέρονται σε χώρο εκκλησιακό και δημόσιο, έναντι αυτού που σήμερα επικρατεί, του ιδιωτικού. Οφείλουμε, επομένως, αντί να βλέπουμε περιορισμούς και τιμωρίες, να βλέπουμε προθέσεις και δυνατότητες, δηλ. αυτό που είναι πέρα από την εποχή τους, αυτό που αφορά στη δική μας εποχή.

Πίνακας 1: Οίκουμενικές Σύνοδοι

- ◆ Α΄ Οίκουμενική Σύνοδος ἐν **Νικαία** (325)
- ◆ Β΄ Οίκουμενική Σύνοδος ἐν **Κωνσταντινουπόλει** (381)
- ◆ Γ΄ Οίκουμενική Σύνοδος ἐν **Ἐφέσῳ** (431)
- ◆ Δ΄ Οίκουμενική Σύνοδος ἐν **Χαλκηδόνι** (451)
- ◆ Ε΄ Οίκουμενική Σύνοδος ἐν **Κωνσταντινουπόλει** (553)
- ◆ ΣΤ΄ Οίκουμενική Σύνοδος ἐν **Κωνσταντινουπόλει** (680/681)
- ◆ Πενθέκτη Οίκουμενική Σύνοδος ἐν **Τρούλλῳ (ΚΠόλει)** (691)
- ◆ Ζ΄ Οίκουμενική Σύνοδος ἐν **Νικαία** (787)

Σύντμηση: **Κανόνας 6/Α΄** → 6ος κανόνας τῆς Α΄ Οίκουμενικῆς Συνόδου

Κανόνας 39/ Ε΄ - ΣΤ΄ → 39ος κανόνας τῆς Πανθέκτης Οίκουμενικῆς

Πίνακας 2: Οι Οικουμενικές Σύνοδοι

έτος	• αριθμός κανόνων	σύντμηση
325	(20) Α΄ Οικουμενική Σύνοδος εν Νικαία	Α΄
381	(7) Β΄ Οικουμενική Σύνοδος εν Κωνσταντινουπόλει	Β΄
431	(8 [9]) Γ΄ Οικουμενική Σύνοδος εν Έφεσω	Γ΄
451	(30) Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος	Δ΄
553	(Ø) Ε΄ Οικουμενική Σύνοδος	Ε΄
680/681	(Ø) ΣΤ΄ Οικουμενική Σύνοδος	ΣΤ΄
691	(102) Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδος	Ε΄ - ΣΤ΄
787	(22) Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος εν Νικαία	Ζ΄
	Σύνολο: 190 κανόνες	

1. Α΄ Οίкуμενική Σύνοδος ἐν Νικαία (325)

→ Ἡμερομηνία: (20 Μαΐου - 19 Ἰουνίου) 325

→ Πόλη: Νίκαια τῆς Βιθυνίας (Μικρὰ Ἀσία)

→ Λόγος: Αἴρεση τοῦ Ἀρείου καὶ κοινὸς ἑορτασμὸς τοῦ Πάσχα

→ Αὐτοκράτωρ: Μέγας Κωνσταντῖνος ([306] 324-337)

→ Μέλη: 318 ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας

→ Κανόνες: 20

→ Πηγή: (1) ΠΗΔΑΛΙΟΝ τῶν ἁγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου καὶ Ἀγαπίου Λεονάρδου, Ἀθῆναι, Ἀστήρ, 1982, σ. 118-152.

(2) ΡΑΛΛΗΣ Γ. - ΠΟΤΛΗΣ Μ., *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, τ. 2, Ἀθῆναι, 1852, σ. 113-164.

(3) JOANNOU P. - P., *Discipline générale antique (IVe-IXe siècles). Les Canons des Conciles œcuméniques (Ile-IXe siècles)*, édition critique du texte grec, version latine et traduction française, [Pontificia Commissione per la Redazione del Codice di Diritto Canonico Orientale], Fonti fascicolo IX, t. I, 1, Grottaferrata (Rome), Tipografia Italo-Orientale «St Nilo», 1962, p. 21-41 (τρίγλωσση).

1.1 Θεματικὴ τῶν Κανόνων

1) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως (κ. 6, 7)

2) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως (κ. 4, 5, 8)

3) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας (κ. 1, 2, 3, 9, 15, 16, 19)

4) Ζήτημα τῶν πεπτωκότων [*lapsi*] (διωγμὸς Λικινίου) (κ. 10, 11, 12, 13, 14)

5) Θέματα θείας λατρείας καὶ λειτουργικῆς (κ. 18, 20)

6) Θέματα χριστιανικοῦ βίου (κ. 17)

1.2 Κανόνες (20)

Κανόνες κ' τῶν τῆς ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, Παυλίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν λαμπροτάτων ὑπάτων, ἔτους χλς' ἀπὸ Ἀλεξάνδρου ἐν μηνὶ δεσίῳ ιθ', πρὸ ιγ' καλανδῶν ἰουλίω.

- 1) Περὶ τῶν εὐνουχιζόντων ἑαυτοὺς καὶ περὶ τῶν παρ' ἄλλων τοῦτο πασχόντων
- 2) Περὶ τῶν μετὰ τὸ βάπτισμα εὐθύς κληρουμένων
- 3) Περὶ τῶν παρὰ κληρικοῖς συνεισάκτων γυναικῶν
- 4) Ὑπὸ πόσων καθίστασθαι τὸν ἐπίσκοπον
- 5) Περὶ τῶν ἀκοινωνήτων ὅτι οὐ δεῖ τούτους ὑφ' ἐτέρων δέχεσθαι· καὶ περὶ τοῦ δις τοῦ ἔτους τὰς συνόδους γίνεσθαι
- 6) Περὶ τῶν πόλεσι τισὶ διαφερόντων πρωτείων, καὶ περὶ τοῦ ἐπίσκοπον μὴ γίνεσθαι δίχα γνώμης τοῦ μητροπολίτου
- 7) Περὶ τοῦ Αἰλίας ἐπισκόπου
- 8) Περὶ τῶν λεγομένων καθαρῶν
- 9) Περὶ τῶν ἀνεξετάστως εἰς πρεσβύτερον προαχθέντων
- 10) Περὶ τῶν ἀρνησαμένων ἐν διωγμῷ καὶ προαχθέντων εἰς κλῆρον
- 11) Περὶ τῶν ἀρνησαμένων καὶ τελούντων ἐν λαϊκοῖς
- 12) Περὶ τῶν ἀποταξαμένων καὶ πάλιν εἰς τὸν κόσμον ἀναδραμόντων
- 13) Περὶ τῶν ἐν τῷ ἀποθνήσκειν κοινωνίαν ἐπιζητούντων
- 14) Περὶ κατηγουμένων παραπεσόντων
- 15) Περὶ τοῦ μεταβαίνοντος ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν κληρικοῦ
- 16) Περὶ τῶν ἐν αἵς προεβλήθησαν ἐκκλησίαις μὴ ἐμμενόντων
- 17) Περὶ κληρικῶν τοκιζόντων
- 18) Περὶ τοῦ μὴ διδόναι τοὺς διακόνους τὴν εὐχαριστίαν τοῖς πρεσβυτέροις· καὶ ἵνα μὴ πρὸ τούτων κάθηνται
- 19) Περὶ τῶν ἐκ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως προσιόντων
- 20) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐν κυριακαῖς καὶ ταῖς τῆς πεντηκοστῆς ἡμέραις γόνου κλίνειν

2. Β΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει (381)

→ Χρον/γία: (Μάϊος - Ἰούλιος) 381

→ Πόλη: Κωνσταντινούπολη

→ Λόγος: Αἵρεση τοῦ Μακεδόνιου καὶ τῶν Πνευματομάχων

→ Αὐτοκράτωρ: Θεοδόσιος ὁ Μέγας (379-395)

→ Μέλη: 150 ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας

→ Κανόνες: 7

→ Πηγή: (1) ΠΗΔΑΛΙΟΝ τῶν ἁγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου καὶ Ἀγαπίου Λεονάρδου, Ἀθῆναι, Ἄσπρη, 91982, σ. 153-165.

(2) ΡΑΛΛΗΣ Γ. - ΠΟΤΛΗΣ Μ., *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, τ. 2, Ἀθῆναι, 1852, σ. 165-191.

(3) JOANNOU P. - P., *Discipline générale antique (IVe-IXe siècles). Les Canons des Conciles œcuméniques (Ile-IXe siècles)*, édition critique du texte grec, version latine et traduction française, [Pontificia Commissione per la Redazione del Codice di Diritto Canonico Orientale], Fonti fascicolo IX, t. I, 1, Grottaferrata (Rome), Tipografia Italo-Orientale «St Nilo», 1962, p. 42-54 (τρίγλωσση).

2.1 Θεματικὴ τῶν Κανόνων

1) Θέματα δογματικὰ (κ. 1, 5)

2) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως (κ. 2, 3)

3) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας (κ. 4)

4) Θέματα προσελεύσεως καὶ ἐπιστροφῆς στὴν Ἐκκλησία (κ. 7)

5) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης (κ. 6)

2.2 Κανόνες (7)

Τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν κανόνες ζ' ἐν ἰνδικτιῶνι θ' ὑπατεία Εὐχερίου καὶ Εὐαγρίου, πρὸς ζ' καλανδῶν αὐγούστων ἔτους Ἀντιοχείας κθ'.

- 1) Περὶ τοῦ μένειν τὰ ἐν Νικαία νενομοθετημένη ἀσάλευτα καὶ περὶ ἀναθεματισμοῦ αἰρετικῶν
- 2) Περὶ τῆς καθ' ἐκάστην διοίκησιν εὐταξίας, καὶ τῶν ὀφειλομένων Αἰγυπτίοις καὶ Ἀντιοχεῦσι καὶ Κωνσταντινουπολίταις ταῖς μεγάλαις πόλεσι πρεσβείων, καὶ ὅτι οὐ δεῖ ἐπίσκοπον ἀλλοτρίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐπιβαίνειν
- 3) Περὶ τοῦ μετὰ τὸν Ῥώμης ὅτι δεύτερος ὁ Κωνσταντινουπόλεως
- 4) Περὶ τῆς κατὰ Μάξιμον ἀθέσμου χειροτονίας
- 5) Περὶ τοῦ ὅτι ὁ τῶν δυτικῶν τόμος εὐδεκτος
- 6) Περὶ τῶν ὀφειλόντων δεκτῶν εἶναι εἰς κατηγορίαν ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν
- 7) Περὶ τῶν προστιθεμένων τῇ ὀρθοδοξίᾳ πῶς αὐτοὺς δεκτέον

3. Γ΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Ἐφέσῳ (431)

→ Χρον/γία: (22 Ἰουνίου - 31 Ἰουλίου) 431

→ Πόλη: Ἔφεσος

→ Λόγος: Αἵρεση τοῦ Νεστορίου καὶ δογματικὰ ζητήματα

→ Αὐτοκράτωρ: Θεοδόσιος Β΄ ὁ Μικρὸς (408-450)

→ Μέλη: (πλέον) 200 ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας

→ Κανόνες: 8

→ Πηγή: (1) ΠΗΔΑΛΙΟΝ τῶν ἁγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου καὶ Ἀγαπίου Λεονάρδου, Ἀθήναι, Ἄσπρη, 1982, σ. 166-179.

(2) ΡΑΛΛΗΣ Γ. - ΠΟΤΛΗΣ Μ., *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, τ. 2, Ἀθήναι, 1852, σ. 192-206 [215].

(3) JOANNOU P. - P., *Discipline générale antique (IVe-IXe siècles). Les Canons des Conciles œcuméniques (Ile-IXe siècles)*, édition critique du texte grec, version latine et traduction française, [Pontificia Commissione per la Redazione del Codice di Diritto Canonico Orientale], Fonti fascicolo IX, t. I, 1, Grottaferrata (Rome), Tipografia Italo-Orientale «St Nilo», 1962, p. 55-65 (τρίγλωσση).

3.1 Θεματικὴ τῶν Κανόνων

1) Θέματα δογματικὰ (κ. 7)

2) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως (κ. 8)

3) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας (κ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, [9*])

* Ἀρκετὲς συλλογὲς κανόνων χαρακτηρίζουν τὴν συνοδικὴ ἐπιστολὴ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀπευθυνθεῖσα στὴν Μητροπολιτικὴ Σύνοδο τῆς Παμφυλίας καὶ ἀφορῶσα τὸν ἐπίσκοπο Εὐστάθιο μὲ ἡμερομηνία 31-7-431, ὡς 9ο κανόνα τῆς Συνόδου. Πρβλ. MANSI, 4, 1476-1477 ; ACO 1, 1, 7, σ. 123-124 ; ΣΥΝΤΑΓΜΑ, τ. 2, σ. 206-208 ; ΠΗΔΑΛΙΟΝ, σ. 178-179 [182] ; C.J. HEFELE - H. LECLERCQ, *Histoire des Conciles*, t. 2, vol. 1, Παρίσι 1908, σ. 341, ὑποσ. 1 ; Iv. ZUZEK, *Kormchaïa Kniga*, Ρώμη 1964, σ. 72.

3.2 Κανόνες (9)

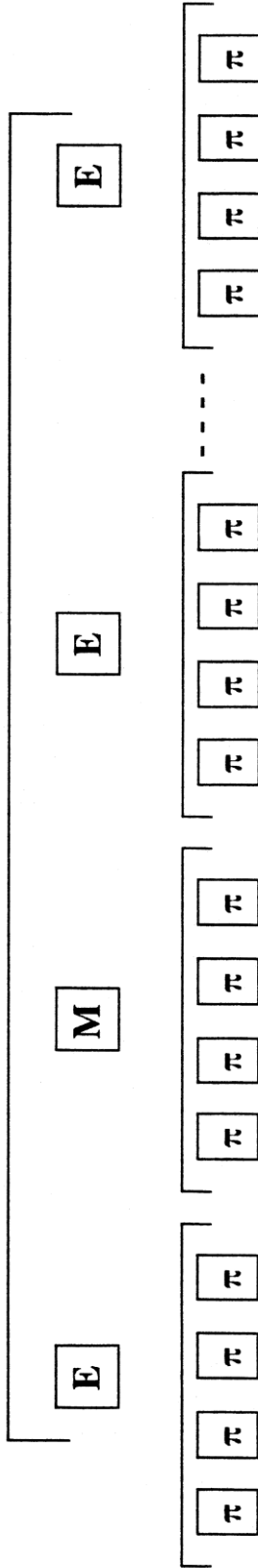
Κανόνες η' τῶν σ' ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Ἐφέσῳ συνελθόντων μετὰ τὴν ὑπατεῖαν Φλαβίου Θεοδοσίου τὸ ιγ' καὶ Φλαβίου Οὐαλεντινιανοῦ τὸ γ', τῶν αἰωνίων ἀγούστων, πρὸ ι' καλανδῶν ἰουλίω.

- 1) Περὶ τῶν συμφρόνων Νεστορίου καὶ Κελεστίου μητροπολιτῶν
- 2) Περὶ τῶν ἐπισκόπων τῶν προστεθέντων τοῖς Νεστορίου
- 3) Περὶ τῶν διὰ τὴν εὐσέβειαν ὑπὸ Νεστορίου καθαιρεθέντων κληρικῶν
- 4) Περὶ κληρικῶν τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων
- 5) Περὶ κληρικῶν ὑπὸ ἐπιτίμια γενομένων, δεχθέντων δὲ ὑπὸ Νεστορίου
- 6) Περὶ τῶν παρασαλευόντων τὰ δεδογμένα τῇ συνόδῳ
- 7) Διαλαλιὰ περὶ τῶν ἐναλλασσόντων τὴν τῆς ἐν Νικαίᾳ πίστιν
- 8) Ψῆφος περὶ τοῦ ὅτι οἱ Κύπριοι δι' ἑαυτῶν τὰς χειροτονίας ποιοῦνται
- 9) Συνοδικὴ ἐπιστολὴ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5ο

**Ἡ Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία (Κύπρος)
5ος αἰώνας**

(Μ →) Ἀρχιεπίσκοπος

Δεξάντα

Μ: Μητροπολίτης

Ε: Ἐπίσκοπος

**Ιστορικοί σταθμοί
της αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Κύπρου**

44/45: Ίδρυση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους Βαρνάβα καὶ Παῦλο.

325: Μητρόπολη («αὐτοκέφαλη»).

431: Ἐκδόση τοῦ κανόνα 8/Γ' ποὺ ἀνακηρύσσει τὸ αὐτοκέφαλο τῆς «μητροπολιτικῆς» Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου (αὐτοκέφαλη *Protoecclesia*): «[...] ἔξουσι τὸ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀβίαστον οἱ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν τῶν κατὰ τὴν Κύπρον προεστῶτες, κατὰ τοὺς κανόνες τῶν ἁγίων καὶ ὁσίων πατέρων μένοντες, κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν δι' ἑαυτῶν τὰς χειροτονίας τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ποιούμενοι [...]».

691: Συνοδικὴ ἐπικύρωση τοῦ αὐτοκεφάλου της: «[...] συνορῶμεν, ὥστε ἀκαινοτόμητα διαφυλαχθῆναι τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνελθόντων θεοφόρων πατέρων τῷ θρόνῳ τοῦ προγεγραμμένου ἀνδρὸς παρασχεθέντα προνόμια [...] καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν» (Κανόνας 39/Ε'-ΣΤ').

[1960: Σύνταγμα τῆς Κύπρου (ἄρθρα περὶ τῆς Ἐκκλησίας)].

1980: Νέος Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

4. Δ΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Χαλκηδόνι (451)

- Χρον/γία: (8 Ὀκτωβρίου - 1 Νοεμβρίου) 451
- Πόλη: Χαλκηδών
- Αἰτία: Αἵρεση τοῦ Εὐτυχίου· δογματικά καὶ κανονικά ζητήματα
- Αὐτοκράτωρ: Μαρκιανὸς (450-457)
- Μέλη: (πλέον) 610 ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας
- Κανόνες: 30
- Πηγή: (1) ΠΗΔΑΛΙΟΝ τῶν ἁγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου καὶ Ἀγαπίου Λεονάρδου, Ἀθήναι, Ἄσπρη, 1982, σ. 180-211.
 - (2) ΡΑΛΛΗΣ Γ. - ΠΟΤΛΗΣ Μ., *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, τ. 2, Ἀθήναι, 1852, σ. 216-291.
 - (3) JOANNOU P. - P., *Discipline générale antique (IVe-IXe siècles). Les Canons des Conciles œcuméniques (Ile-IXe siècles)*, édition critique du texte grec, version latine et traduction française, [Pontificia Commissione per la Redazione del Codice di Diritto Canonico Orientale], Fonti fascicolo IX, t. I, 1, Grottaferrata (Rome), Tipografia Italo-Orientale «St Nilo», 1962, p. 66-97 (τρίγλωσση).

4.1 Θεματικὴ τῶν Κανόνων

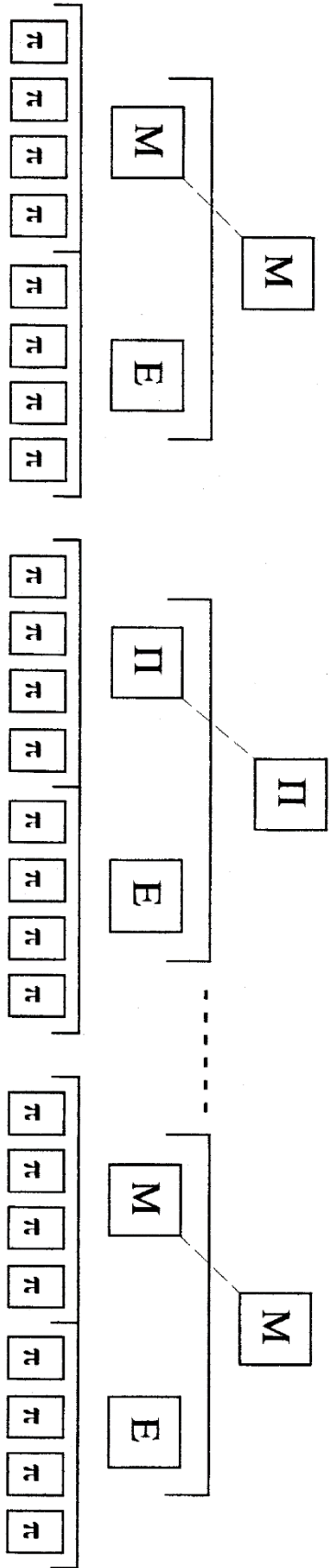
- 1) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως (κ. 12, 28)
- 2) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως (κ. 1, 17, 19, 25, 30)
- 3) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας (κ. 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 20, 22, 23, 29)
- 4) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς δικαιοσύνης (κ. 9, 21)
- 5) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας (κ. 26)
- 6) Θέματα μοναχικοῦ βίου (κ. 4, 24)
- 7) Θέματα χριστιανικοῦ βίου (κ. 27)
- 8) Θέματα γαμικοῦ δικαίου (κ. 14)

4.2 Κανόνες (30)

Κανόνες τῶν χλ' ἁγίων πατέρων κη' καὶ ἐν ἐρωτήσεως τύπῳ δύο τῶν ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντων ἐν ὑπατεία Μαρκιανοῦ αἰωνίου αὐγούστου καὶ τοῦ δηλωθησομένου, τῆ πρὸ η' καλανδῶν νοεμβρίων.

- 1) Περὶ τοῦ ἐκάστης συνόδου τοὺς κανόνας ἀπαρασαλεύτως φυλάττεσθαι
- 2) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπὶ χρήμασι χειροτονεῖν
- 3) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κληρικὸν ἢ μοναχὸν ἀλλοτρίων φροντίζειν πραγμάτων
- 4) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν μοναχοὺς ποιεῖν τι παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἢ συνιστᾶν μοναστήριον, μήτε κοσμικὰς ἀναδέχεσθαι φροντίδας
- 5) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀπὸ ἐκκλησίας ἐτέρας εἰς ἐτέραν μετατίθεσθαι κληρικὸν
- 6) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι τινὰ τῶν κληρικῶν
- 7) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κληρικούς ἢ μοναχοὺς γίνεσθαι κοσμικούς
- 8) Περὶ τοῦ δεῖν τὰ πτωχεῖα καὶ μαρτυρεῖα καὶ μοναστήρια ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον εἶναι
- 9) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κληρικούς εἰς κοσμικὸν ἀπίεναί δικαστήριον, ἀλλὰ παρὰ τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ δικάζεσθαι
- 10) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κληρικὸν ἐν δύο πόλεων ἐκκλησίας κατατάττεσθαι
- 11) Περὶ τοῦ εἰρηνικοῖς γράμμασι τοὺς δεομένους ἐπικουρίας ἐφοδιάζεσθαι, αἱ γὰρ συστατικαὶ τοῖς ἐν ὑπολήψει δίδονται
- 12) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐκ βασιλικοῦ γράμματος ἐπίσκοπον γίνεσθαι μητροπολίτην, καὶ ὅτι εἰς δύο ἐπαρχίας μία οὐ τέμνεται
- 13) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κληρικούς ἀπίοντας χωρὶς γραμμάτων συστατικῶν λειτουργεῖν
- 14) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἱερατικούς πρὸς αἰρετικούς ἐπιγαμίας ποιεῖν
- 15) Περὶ διακονισσῶν
- 16) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὰς ἑαυτὰς τῷ θείῳ ἀναθείσας παρθένους ἐπὶ γάμον ὀρμᾶν
- 17) Περὶ τοῦ ὅτι οὐκ ἀνατρέπεται διοίκησις τριάκοντα ἔτη κρατήσασα, καὶ περὶ τῶν καινιζομένων πόλεων
- 18) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἱερατικούς συνόμνυσθαι ἢ φατριάζειν
- 19) Περὶ τοῦ δεῖν δις τοῦ ἔτους ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ συνόδους γίνεσθαι
- 20) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κληρικὸν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταφέρεσθαι
- 21) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀνυπολήπτους κληρικούς κατηγορεῖν ἐπισκόπων
- 22) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν κληρικούς μετὰ θάνατον τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου τὰ αὐτοῦ διαρπάζειν

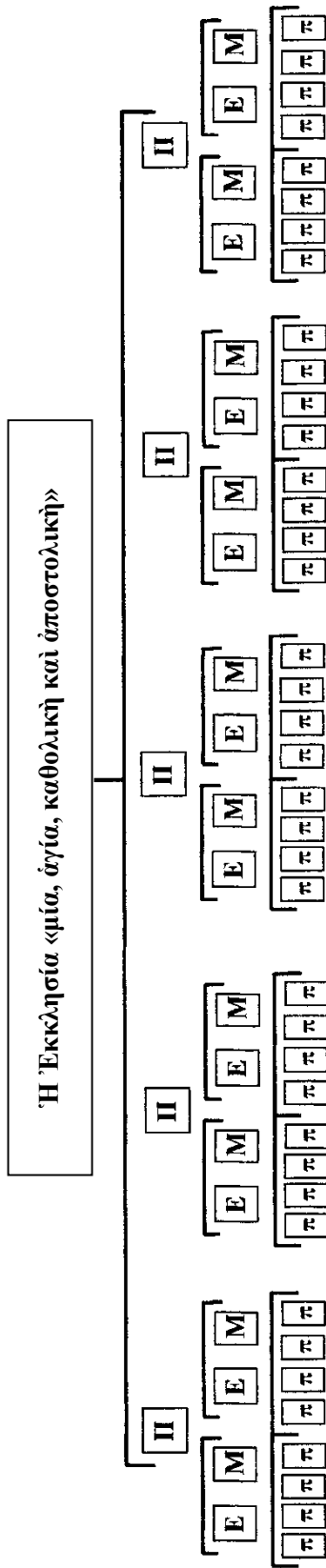
- 23)** Περὶ τοῦ δεῖν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐκβάλλεσθαι ξένους κληρικούς ἢ μοναχοὺς θορυβοῦντας
- 24)** Περὶ τοῦ δεῖν τὰ μοναστήρια μὴ καταγωγήγια γίνεσθαι
- 25)** Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ὑπὲρ τὸ τρίμηνον χηρεύειν ἐκκλησίαν ἐπισκόπου
- 26)** Περὶ τοῦ δεῖν ἕκαστον ἐπίσκοπον δι' οἰκονόμου διοικεῖν τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα
- 27)** Περὶ τοῦ μὴ δεῖν βιάζεσθαι γυναῖκα εἰς συνοικέσιον
- 28)** Ψῆφος περὶ τῶν πρεσβείων τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως
- 29)** Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἐπίσκοπον τοῦ ἰδίου θρόνου ἀποκινούμενον ἐν πρεσβυτερίῳ καταλέγεσθαι
- 30)** Περὶ τοῦ ὅτι ἀνεύθυνοι οἱ Αἰγύπτιοι, μὴ ὑπογράψαντες τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὀσίου Λέοντος Ῥώμης

Λεξάντα
Π: Πατριώτης
Μ: Μητροπολίτης
Ε: Ἐπίσκοπος

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7ο

Ἡ Πενταρχία τῶν Πατριαρχῶν
5ος αἰώνας

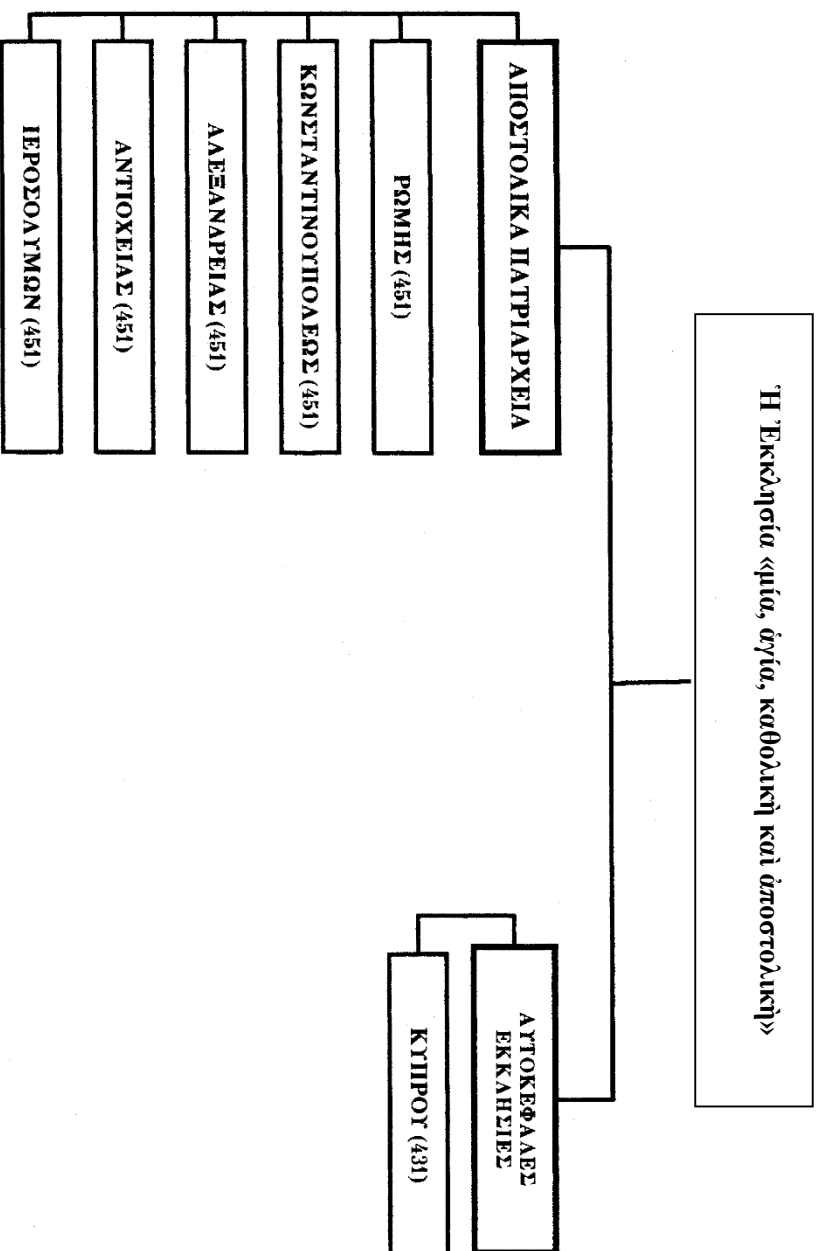

Λεξάντα

Π: Πατριάρχης

Μ: Μητροπολίτης

Ε: Ἐπίσκοπος

Δομή Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας – Καθολικής Έκκλησίας

Ρωμαϊκή αυτοκρατορία	Χριστιανική Έκκλησία	Έκφραση ενότητας στην Έκκλησία
πόλις	ἐπισκοπή	εὐχαριστιακή σύναξη περὶ τὸν ἐπίσκοπο
ἐπαρχία μητρόπολη	ἐκκλησία ἑνὸς ἔθνους μητροπολιτική περιφέρ.	ἐπαρχιακή σύνοδος μητροπολιτική σύνοδος
Αὐτοκρατορία	Έκκλησία ἀνά τὴν Οἰκουμένη	κοινωνία ἐκκλησιῶν - σύστημα τῆς πενταρχίας (Οἰκουμενική Σύνοδος)

**Ιστορικοί Σταθμοί
Τοῦ Οἰκουµενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως**

- 46-51:** Ἰδρυση τῆς Ἐκκλησίας τῆς ΚΠόλεως (Ἐκκλησίαις τῆς Μ. Ἀσίας, τοῦ Πόντου, τῆς Θράκης καὶ τῆς Πόλεως-Βυζάντιο) ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους Ἀνδρέα, Παῦλο καὶ Ἰωάννη.
- 381:** Μητρόπολη: «Ἐχει(ν) τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ῥώμην» (Κανόνας 3/Β´).
- 451:** [2ο] Πατριαρχεῖο τῆς Ἐκκλησίας: «[...] Ὡστε τοὺς τῆς ποντικῆς καὶ τῆς ἀσιανῆς καὶ τῆς θρακικῆς διοικήσεως μητροπολίτας μόνους, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἐπισκόπους τῶν προειρημένων διοικήσεων, χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ προειρημένου ἀγιωτάτου θρόνου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἀγιωτάτης ἐκκλησίας [...]» (Κανόνας 28/Δ´).
- 691:** Συνοδικὴ ἐπικύρωση τῶν πατριαρχικῶν δικαιοδοσιῶν: «[...] ὀρίζομεν, ὥστε τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον τῶν ἴσων ἀπολαύειν πρεσβείων τοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης θρόνου, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκεῖνον μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δεύτερον μετ’ ἐκεῖνον ὑπάρχοντα [...]» (Κανόνας 36/Ε´-ΣΤ´).
- 1054:** Μετὰ τὴ *διακοπὴ κοινωνίας*, πρώτη τοπικὴ Ἐκκλησία στὴν τάξιν τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ὁρθοδόξου ἀνα τὴν οἰκουμένην Ἐκκλησία, ἀναλαμβάνοντας ἐπὶ πλέον τὸ *ἔκκλητον*.
- 1963:** Μετὰ τὴν ἀρχικὴ ἰδρυση, τὸ 1957, τῆς Κοινοτικῆς Εὐρώπης ἀπὸ ἕξι χῶρες ὡς κράτη-μέλη τῆς (Βέλγιο, Ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, Γαλλία, Ἰταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χῶρες) καὶ τὴν ἐπέκτασή της σὲ τέσσερις σταθμούς: 1η (1973) μετὰ τὴν Ἡνωμένο Βασίλειο, Δανία καὶ Ἰρλανδία· 2η (1981) μετὰ τὴν Ἑλλάδα· 3η (1986) μετὰ τὴν Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία· 4η (1995) μετὰ τὴν Αὐστρία, Σουηδία καὶ Φιλανδία] τὸ Οἰκουµενικὸ Πατριαρχεῖο δημιουργώντας, **τὸ 1963**, πατριαρχικὰς Ἐξαρχίας (Μητροπόλεις), ἀποτελεῖ *ipso facto* τὴν πρώτη ὀρθόδοξη τοπικὴ (*Protoecclesia*) *εὐρωπαϊκὴ* Ἐκκλησία.
- 1993:** Τὸ Οἰκουµενικὸ Πατριαρχεῖο ΚΠόλεως ὡς «Ἐκκλησία-μέλος» στὸ χῶρον τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης.

**Διάφορες κανονικές ιδιότητες
άσκησης τῆς δικαιοδοσίας
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως**

A. 1. Ἡ δικαιοδοσία τῆς (Ἀρχι)ἐπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως

2. Ἡ δικαιοδοσία τοῦ «Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως»

3. Ἡ ἄσκηση τοῦ *προδικαιοδοσιακοῦ δικαιώματος* τοῦ Πατριαρχείου

B. 1. Ἡ ἄσκηση κανονικῆς ὑπερορίου δικαιοδοσίας *ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς*

Γ. 1. Ἡ θέση τοῦ «τοποτηρητῆ» τοῦ Πατριαρχείου τῆς Δύσεως

2. Ἡ ἐνάσκηση τοῦ ἐκκλήτου στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία

Δ. 1. Ὁ διαλεγόμενος φορέας (ἐκπρόσωπος) τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μέ τήν Εὐρωπαϊκή Ἑνωση

5. Ε΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει (553)

→ Χρον/γία: (5 Μαΐου - 2 Ἰουνίου) 553

→ Πόλη: Κωνσταντινούπολη

→ Αίτια: Δογματικά ζητήματα (*Τρία Κεφάλαια* τοῦ Ὁριγένη)

→ Αὐτοκράτωρ: Ἰουστινιανὸς Α΄ (527-565)

→ Μέλη: 165 ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας

→ Κανόνες: ∅

→ Πηγή: (1) *ΠΗΔΑΛΙΟΝ* τῶν ἀγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου καὶ Ἀγαπίου Λεονάρδου [Λειψία 1800], Ἀθῆναι, Ἀστήρ, 1993, σ. 211-212.

(2) ΡΑΛΛΗΣ Γ. - ΠΟΤΛΗΣ Μ., *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, τ. 2, Ἀθῆναι, 1852, σ. 292.

5.1 Θεματικὴ τῶν Κανόνων

→ Δὲν ἐξέδωκε κανόνες (Προσφωνητικὸς λόγος/Πενθέκτη)

Λόγος: Ὁ Ἰουστινιανὸς προετοίμαζε ἓνα μεγάλο νομοθετικὸ ἔργο ποῦ ἀφοροῦσε ἐξίσου καὶ τὴν Ἐκκλησία.

6. ΣΤ΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Κωνσταντινουπόλει (680/681)

→ Χρον/γία: (7 Νοεμβρίου) 680 - (16 Σεπτεμβρίου) 681

→ Πόλη: Κωνσταντινούπολη

→ Αίτια: Δογματικά ζητήματα (*Μονοθελητισμός*)

→ Αὐτοκράτωρ: Κωνσταντῖνος Δ΄ ὁ Πωγωνᾶτος (668-685)

→ Μέλη: 174 ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας

→ Κανόνες: ∅

→ Πηγή: (1) ΠΗΔΑΛΙΟΝ τῶν ἀγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου καὶ Ἀγαπίου Λεονάρδου [Λειψία 1800], Ἀθῆναι, Ἀστήρ, 1993, σ. 213-214.

(2) ΡΑΛΛΗΣ Γ. - ΠΟΤΛΗΣ Μ., *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, τ. 2, Ἀθῆναι, 1852, σ. 293-294.

6.1 Θεματικὴ τῶν Κανόνων

→ Δὲν ἐξέδωκε κανόνες (Προσφωνητικὸς λόγος/Πενθέκτη)

Λόγος: Τὸ κανονικὸ ἔργο τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπιτελέσθηκε ἀπὸ τὴν Πενθέκτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδο (691), ποὺ συγκλήθηκε γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό.

7. Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδος ἐν Τρούλλῳ (691)

→ Χρον/γία: (Ὀκτώβριος - Νοέμβριος) 691

→ Πόλη: Κωνσταντινούπολη

→ Αἰτία: Κανονικά ζητήματα (ἐξέδωκε μόνον κανόνες)

→ Αὐτοκράτωρ: Ἰουστινιανὸς Β΄ ὁ Ἐπίνομος (685-695, 705-711)

→ Μέλη: 211 ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας

→ Κανόνες: 102

→ Πηγή: (1) ΠΗΔΑΛΙΟΝ τῶν ἁγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου καὶ Ἀγαπίου Λεονάρδου [Λειψία 11800], Ἀθῆναι, Ἀστήρ, 11993, σ. 215-313.

(2) ΡΑΛΛΗΣ Γ. - ΠΟΤΛΗΣ Μ., *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, τ. 2, Ἀθῆναι, 1852, σ. 295-554.

(3) JOANNOU P. - P., *Discipline générale antique (IVe-IXe siècles). Les Canons des Conciles œcuméniques (Ile-IXe siècles)*, édition critique du texte grec, version latine et traduction française, [Pontificia Commissione per la Redazione del Codice di Diritto Canonico Orientale], Fonti fascicolo IX, t. I, 1, Grottaferrata (Rome), Tipografia Italo-Orientale «St Nilo», 1962, p. 98-241 (τρίγλωσση).

7.1 Θεματικὴ τῶν Κανόνων

- 1) Θέματα δογματικά (κ. 1, 79, 81, 82, 84, 102)
- 2) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς ὀργανώσεως (κ. 36, 39)
- 3) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως (κ. 2, 8, 37, 38)
- 4) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας (κ. 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 33, 34, 63, 64, 68, 76, 80, 88, 97)
- 5) Θέματα προσελεύσεως καὶ ἐπιστροφῆς στὴν Ἐκκλησία (κ. 95)
- 6) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας (κ. 35)
- 7) Θέματα θείας λατρείας καὶ λειτουργικῆς (κ. 28, 29, 31, 32, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 66, 67, 69, 70, 73, 74, 75, 78, 83, 89, 90, 99, 101)
- 8) Θέματα μοναχικοῦ βίου (κ. 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49)
- 9) Θέματα χριστιανικοῦ βίου (κ. 50, 51, 60, 61, 62, 65, 71, 77, 85, 86, 91, 92, 93, 94, 96, 100)
- 10) Θέματα γαμικοῦ δικαίου (κ. 53, 54, 72, 87, 98)
- 11) Θέματα ἐπικοινωνίας μὲ ἑτεροδόξους καὶ ἑτεροθρήσκους (κ. 11)

8. Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδος ἐν Τρούλλῳ (691)

Κανόνες (102)

Κανόνες ρβ' τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Τρούλλῳ τοῦ βασιλικοῦ παλατίου συνελθόντων ρξε' ἁγίων πατέρων, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρήστου ἡμῶν βασιλέως.

- 1) Πρόσταξις περὶ τοῦ φυλάττειν ἀκαινοτόμητον καὶ ἀπαράτρωτον τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν συνόδων
- 2) Ἐπιβεβαίωσις τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων καὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων καὶ τῶν προκαταρξάντων συνόδων

Περὶ ἱερέων καὶ κληρικῶν

- 3) Περὶ καθέδρας πρεσβυτέρων τῶν δυσι γάμοις προσομιλούντων ἢ μετὰ τὴν χειροτονίαν συνάλλαγμα γαμικὸν ποιουμένων καὶ τῶν χήραν ἢ ἐκβεβλημένων λαμβανόντων
- 4) Περὶ ἐπιτιμίας ἀφιερωμένη γυναικὶ μιγνυμένου
- 5) Περὶ τοῦ μηδένα ἱερατικὸν ἐπεισάκτω θηραπαινίδι συνοικεῖν
- 6) Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι πρεσβυτέροις ἢ διακόνοις μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμῳ συναλλάσσειν
- 7) Περὶ τοῦ μὴ πρότερον πρεσβυτέρου διάκονον καθέζεσθαι
- 8) Περὶ τοῦ καθ' ἕκαστον ἔτος σύνοδον τῶν ἐπισκόπων κατ' ἐπαρχίαν γίνεσθαι ἔνθα ἂν ὁ μητροπολίτης δοκιμάσει
- 9) Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναι κληρικὸν καπηλικὸν ἐργαστήριον ἔχειν
- 10) Περὶ τοῦ μὴ λαμβάνειν ἱερέα τόκους ἢ ἑκατοστὰς
- 11) Περὶ τοῦ μὴ προσοικειοῦσθαι Ἰουδαίους ἢ συλλαεῖν ἢ ἰατρείας παρ' αὐτῶν λαμβάνειν
- 12) Περὶ τοῦ μηδένα ἐπίσκοπον μετὰ τὴν χειροτονίαν τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ συνοικεῖν
- 13) Περὶ πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ ὑποδιακόνων τὰς ἰδίας γαμετὰς ἔχειν
- 14) Περὶ τοῦ μηδένα πρεσβύτερον πρὸ τριάκοντα ἐτῶν χειροτονεῖσθαι ἢ διάκονον πρὸ τῶν εἴκοσιπέντε ἢ διακόνισσαν πρὸ τῶν τεσσαράκοντα
- 15) Περὶ τοῦ μὴ ἔλαττον τῶν εἴκοσι ἐτῶν χειροτονεῖσθαι ὑποδιάκονον
- 16) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑπτὰ διακόνων τῶν ἐν ταῖς Πράξεσιν εἰς τοὺς ἐν ἐκκλησίᾳ ὑπαριθμεῖν
- 17) Περὶ τοῦ μὴ παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου κληρικὸν ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ κατατάττεσθαι

- 18) Περὶ τοῦ προφάσει βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς ἢ ἐξ ἄλλης περιστάσεως μετανάστας γενομένους κληρικοὺς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἔθνους ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐπιστρέφειν
- 19) Περὶ τοῦ δεῖν τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶτας τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν ἐκδιδάσκειν τοὺς τῆς εὐσεβείας λόγους κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων
- 20) Περὶ τοῦ μὴ δημοσίᾳ διδάσκειν ἐπίσκοπον ἐν πόλει ἀλλοτρίᾳ ἐχούσῃ ἄλλον ἐπίσκοπον
- 21) Περὶ τῶν ἐν ἐγκλήμασι κανονικοῖς ὑπευθύνων γινομένων κληρικῶν καὶ μετανοούντων
- 22) Περὶ τῶν ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένων
- 23) Περὶ τοῦ μὴ εἰσπράττειν τοὺς μεταδιδόντας τῆς κοινωνίας τὸ οἶνοῦν
- 24) Περὶ τοῦ μὴ ἀνιέναι ἱερατικὸν ἢ μοναχὸν ἐν ἵπποδρομίαις
- 25) Περὶ τοῦ παραμένειν τὰς καθ' ἐκάστην ἐκκλησίαν ἀγροικικὰς παροικίας καὶ ἐγχωρίου τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς ἐπισκόποις
- 26) Περὶ τοῦ μετέχειν καθέδρας μόνῃς τὸν κατ' ἄγνοιαν ἀθέσμῳ γάμῳ περιπαρέντα πρεσβύτερον
- 27) Περὶ τοῦ μὴ ἀμφιέννυσθαι ἀνοίκειον ἐσθῆτα τὸν ἐν κλήρῳ καταλεγόμενον
- 28) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὴν προσφερομένην σταφυλὴν τῇ ἀναιμάκτῳ τῆς προσφορᾶς θυσίᾳ συνάπτειν
- 29) Περὶ τοῦ ἁγία θυσιαστηρίου ὑπὸ νηστικῶν ἐπιτελεῖσθαι
- 30) Περὶ τοῦ μὴ συνοικεῖν τοὺς ἐκ συμφωνίας σωφρονεῖν ἐπαγγελλομένους
- 31) Περὶ τοῦ μὴ ἄνευ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἔνδον οἰκίας τυγχάνουσιν εὐκτηρίοις
- 32) Περὶ τοῦ δεῖν ἐν τῇ ἀναιμάκτῳ θυσίᾳ μινύναι ὕδωρ ἐν τῷ οἴνῳ
- 33) Περὶ τοῦ ὅτι ἰουδαϊκὸν ἐστὶ τὸ μόνους τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ κατατάττειν ἐν κλήρῳ
- 34) Περὶ τῶν συνομνυμένων καὶ φατριαζόντων ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν
- 35) Περὶ τοῦ μὴ ἀφαιρεῖσθαι ἢ σφετερίζεσθαι τὸν μητροπολίτην τὰ τοῦ ἐπισκόπου μετὰ θάνατον
- 36) Περὶ τῆς τῶν πατριαρχῶν τιμῆς
- 37) Περὶ τῶν ἐξ ἐπηρείας βαρβαρικῆς ἔξω τῶν οἰκείων ἐπαρχιῶν διαγόντων ἐπισκόπων
- 38) Περὶ τοῦ ἐν τῇ καινισθῆσει πόλει καὶ τὴν τῶν ἐκκλησιῶν τάξιν ἐπακολουθεῖν
- 39) Περὶ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Κυπρίων νήσου

Περὶ μοναχῶν καὶ μοναστηρίων

- 40)** Περὶ τοῦ μὴ ἀνεξετάστως προσιέναι τοὺς τὸν μονήρη βίον ἐπανηρημένους
- 41)** Περὶ τῶν ἐν ἐγκλείστραις βουλομένων εἰσελθεῖν
- 42)** Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τοὺς λεγομένους ἐρημίτας κατὰ κεφαλῆς κομῶντας ἐν πόλει διάγειν
- 43)** Περὶ τοῦ προσδέχεσθαι εἰς τὸ μοναχικὸν τάγμα πάντα τὸν ἐν οἴωδῆποτε πταισμάτι ἀλῶντα
- 44)** Περὶ τοῦ πορνεύοντος μοναχοῦ ἢ πρὸς γάμου κοινωνίαν γυναῖκα ἀγόμενον
- 45)** Περὶ τοῦ μὴ κεκοσμημένας εἰσάγειν τῷ μοναστηρίῳ τὰς μελλούσας καταξιῶσθαι τοῦ σχήματος
- 46)** Περὶ τοῦ μὴ ἐξέρχεσθαι τὰς τῷ μοναστηρίῳ καταταπτομένας χωρὶς ἀπαραιτήτου ἀνάγκης
- 47)** Περὶ τοῦ μήτε ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ ἀνὴρ, μήτε ἐν ἀνδρείῳ γυνὴ καθευδῆσαι
- 48)** Ὅτι δεῖ τὴν κατὰ κοινὴν συμφωνίαν διαζευχθεῖσαν τοῦ χειροτονηθέντος ἐπισκόπῳ ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι
- 49)** Ὅτι τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια οὐ δεῖ γενέσθαι κοσμικὰ καταγῶγια

Περὶ λαϊκῶν

- 50)** Περὶ τοῦ μὴ κυβεύειν ἱερατικούς ἢ λαϊκοὺς
- 51)** Ἀπαγόρευσις τοῦ ὄραν μίμους καὶ κυνήγια καὶ τὰς ἐπὶ σκηνῆς ὀρχήσεις
- 52)** Περὶ τοῦ ἐν τῇ ἀγίᾳ τεσσαρακοστῇ γίνεσθαι τὴν τῶν προηγιασμένων λειτουργίαν
- 53)** Περὶ τοῦ μὴ ταῖς χηρευούσαις μητράσι τοὺς ἀναδόχους τῶν παιδῶν γαμικῶς συναλλάσσειν
- 54)** Περὶ τῶν ἐκ συγγενείας κεκωλυμένων γάμων
- 55)** Περὶ τοῦ μὴ ἐν σαββάτοις καὶ κυριακαῖς νηστεύειν
- 56)** Περὶ τῆς τῶν Ἀρμενίων ἐν τῇ ἀγίᾳ τεσσαρακοστῇ σαββάτων καὶ κυριακῶν τυροφαγίας
- 57)** Περὶ τοῦ μὴ προσφέρειν ἐν θυσιαστηρίῳ μέλι καὶ γάλα
- 58)** Περὶ τοῦ μὴ μεταδοῦναι ἑαυτῷ λαϊκὸν τῶν θείων μυστηρίων
- 59)** Περὶ τοῦ μὴ ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ ἔνδον οἰκίας τυγχάνοντι βάπτισμα ἐπιτελεῖσθαι
- 60)** Περὶ τῶν ὑποκρινομένων δαιμονῶν
- 61)** Περὶ μάντεων καὶ ἐπαιδῶν καὶ ἀρκτοπαίκτων
- 62)** Περὶ καλάνδων καὶ βοτῶν καὶ βρουμαλίων

- 63) Ὅτι οὐ δεῖ τὰ ψευδῶς συμπλασθέντα μαρτυρολόγια ἀναγινώσκεισθαι
- 64) Περὶ τοῦ μὴ λαϊκὸν διδασκαλικὸν μεταδιώκειν ἀξίωμα
- 65) Περὶ τῶν ἐν ταῖς νεομηνίαις ὑπὸ τινῶν πρὸ τῶν οἴκων ἀππομένων πυρκαϊῶν
- 66) Περὶ τοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σχολάζειν τὴν ἀναστάσιμον ἑβδομάδα
- 67) Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι αἵματος καὶ πνικτοῦ
- 68) Περὶ τοῦ μὴ διαφθεῖρειν βιβλίον τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς Διαθήκης ἢ κατατέμνειν εἰς μυρεψοὺς
- 69) Περὶ τοῦ μὴ εἰσέρχεσθαι λαϊκὸν ἔνδον τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου
- 70) Περὶ τοῦ μὴ λαλεῖν τὰς γυναῖκας ἐν τῷ τῆς λειτουργίας καιρῷ
- 71) Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τοὺς διδασκομένους τοὺς πολιτικοὺς νόμους ἔθεσιν ἑλληνικοῖς κεχρῆσθαι
- 72) Περὶ τοῦ μὴ συνάπτεσθαι ἄνδρα ὀρθόδοξον αἰρετικῆς γυναικὶ
- 73) Ὅτι οὐ δεῖ ἐν τῷ ἑδάφει τύπους σταυροῦ κατασκευάζειν
- 74) Ὅτι οὐ δεῖ ἔνδον ἱεροῦ οἴκου ἐσθίειν
- 75) Περὶ τοῦ μὴ βοαῖς ἀτάκτοις ἐν τῷ ψάλλειν κεχρῆσθαι
- 76) Ὅτι οὐ δεῖ ἔνδον ἱερῶν περιβόλων καπηλεῖον ἢ βρωμάτων εἶδη προτιθέναι ἢ ἐμπορεύεσθαι
- 77) Περὶ τοῦ μὴ ἀπολούεσθαι κληρικοὺς ἢ ἀσκητὰς μετὰ γυναικῶν ἐν βαλανείῳ
- 78) Περὶ τοῦ ἐκμανθάνειν τοὺς φωτιζομένους τὴν πίστιν
- 79) Περὶ τῶν μετὰ τὴν κυριακὴν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως λοχείας ἐπιτελούντων
- 80) Περὶ τοῦ μὴ χρονίζειν ἄνευ ἀνάγκης ἔξω τῆς ἐκκλησίας
- 81) Περὶ τοῦ μὴ προστιθέναι τῷ τρισαγίῳ τό, Ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς
- 82) Περὶ τοῦ μὴ τοὺς ζωγράφους ἐν τῷ δακτυλοδεικτεῖν τὸν Πρόδρομον ἄμνον ἐγχαράττειν
- 83) Περὶ τοῦ μὴ μεταδιδόναι τοῖς τῶν νεκρῶν σώμασι τῆς θείας εὐχαριστίας
- 84) Περὶ τῶν μὴ ἐν βεβαιότητι γινωσκομένων εἴ γε ἐβαπτίσθησαν
- 85) Περὶ τοῦ ἀπολαύειν τῆς ἐλευθερίας τοὺς ἐν τρισὶ μάρτυσιν ἐλευθερουμένους
- 86) Περὶ τῶν ἐπὶ ψυχῶν ὀλίσθω πόρνας ἐκτρεφόντων
- 87) Περὶ τῆς τὸν ἴδιον ἄνδρα καταλιμπανούσης ἢ τοῦ τὴν ἴδιαν γυναῖκα ἄνδρα καὶ ἑτέρῳ προσώπῳ συναπτόμενον
- 88) Περὶ τοῦ μὴ ἐν τῷ οἴκῳ κτῆνος εἰσάγειν, εἰ μὴ ἐν ὁδοιπορίᾳ δι' ἀνάγκην πολλὴν
- 89) Περὶ τοῦ ἐν ποίᾳ ὥρᾳ δεῖ ἀπονηστεύεσθαι τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ

- 90)** Περὶ τοῦ μὴ κλίνειν γόνυ τῇ κυριακῇ
- 91)** Περὶ ἐπιτιμίων τῶν διδόντων καὶ δεχομένων τὰ ἀμβλωθρίδια
- 92)** Περὶ τῶν ἀρπαζόντων γυναῖκας ἐπ' ὀνόματι συνοικεσίου
- 93)** Ὅτι μοιχαλὶς ἐστὶν ἢ ἐτέρῳ συνοικοῦσα πρὸ τοῦ πεισθῆναι τετελευτηκέναι τὸν ἄνδρα
- 94)** Περὶ τῶν ὀμνυόντων ὄρκους ἑλληνικοὺς
- 95)** Περὶ τοῦ πῶς δέχεσθαι τοὺς ἐξ αἰρέσεως ἐπιστρέφοντας
- 96)** Περὶ τοῦ μὴ ἐμπλοκὴν τριχῶν ποιεῖσθαι τὸν ἄνδρα
- 97)** Περὶ τῶν ἀδιακρίτως ἐν ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν ἰδίων γυναικῶν μενόντων
- 98)** Περὶ τοῦ μνηστευσαμένην λαμβάνοντος ζῶντος τοῦ μνηστευσαμένου
- 99)** Περὶ τῶν Ἀρμενίων, τῶν ἔνδον ἱεροῦ θυσιαστηρίου μέλη κρεῶν ἐψημένων προσαγόντων
- 100)** Περὶ τοῦ μὴ ἐγχαράττεσθαι ἐν πίναξιν τὰ πρὸς ἡδονὴν κινουῦντα
- 101)** Περὶ τοῦ μὴ τὴν κοινωνίαν τοὺς λαϊκοὺς ἐν τῷ σώματι δέχεσθαι καὶ μὴ εἰς δοχὴν χρυσῆν ἢ ἀργυρᾶν
- 102)** Ὅτι χρὴ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος διάθεσιν ἐπισκέπτεσθαι καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ἁμαρτήματος

9. Α) Πενθέκτη Οικουμενική Σύνοδος ἐν Τρούλλῳ (691)¹

Κανόνας 39

Περὶ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Κυπρίων νήσου

Τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Ἰωάννου, τοῦ τῆς Κυπρίων νήσου προέδρου, ἅμα τῷ οἰκείῳ λαῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλησπόντιον ἐπαρχίαν, διὰ τε τὰς βαρβαρικὰς ἐφόδους, διὰ τε τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας καὶ καθαρῶς τοῖς σκῆπτροις τοῦ χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι, τῆς εἰρημένης μετανασταντος νήσου, προνοία τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ καὶ μόχθῳ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως, συνορῶμεν, ὥστε ἀκαινοτόμητα διαφυλαχθῆναι τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνελθόντων θεοφόρων πατέρων τῷ θρόνῳ τοῦ προγεγραμμένου ἀνδρὸς παρασχεθέντα προνόμια, ὥστε τὴν Νέαν Ἰουστινιανούπολιν τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντιέων πόλεως, καὶ τὸν ἐπ' αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον πάντων προεδρεύειν τῶν τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας, καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν· τὰ γὰρ ἐν ἐκάστη ἐκκλησίᾳ ἔθνη καὶ οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες παραφυλάττεσθαι διεγνώκασι· τοῦ τῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπισκόπου ὑποκειμένου τῷ προέδρῳ τῆς εἰρημένης Ἰουστινιανουπόλεως, μιμήσει τῶν λοιπῶν ἀπάντων ἐπισκόπων τῶν ὑπὸ τὸν λεχθέντα θεοφιλέστατον πρόεδρον Ἰωάννην, ὑφ' οὗ χρείας καλούσης καὶ ὁ τῆς αὐτῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθαι.

* * *

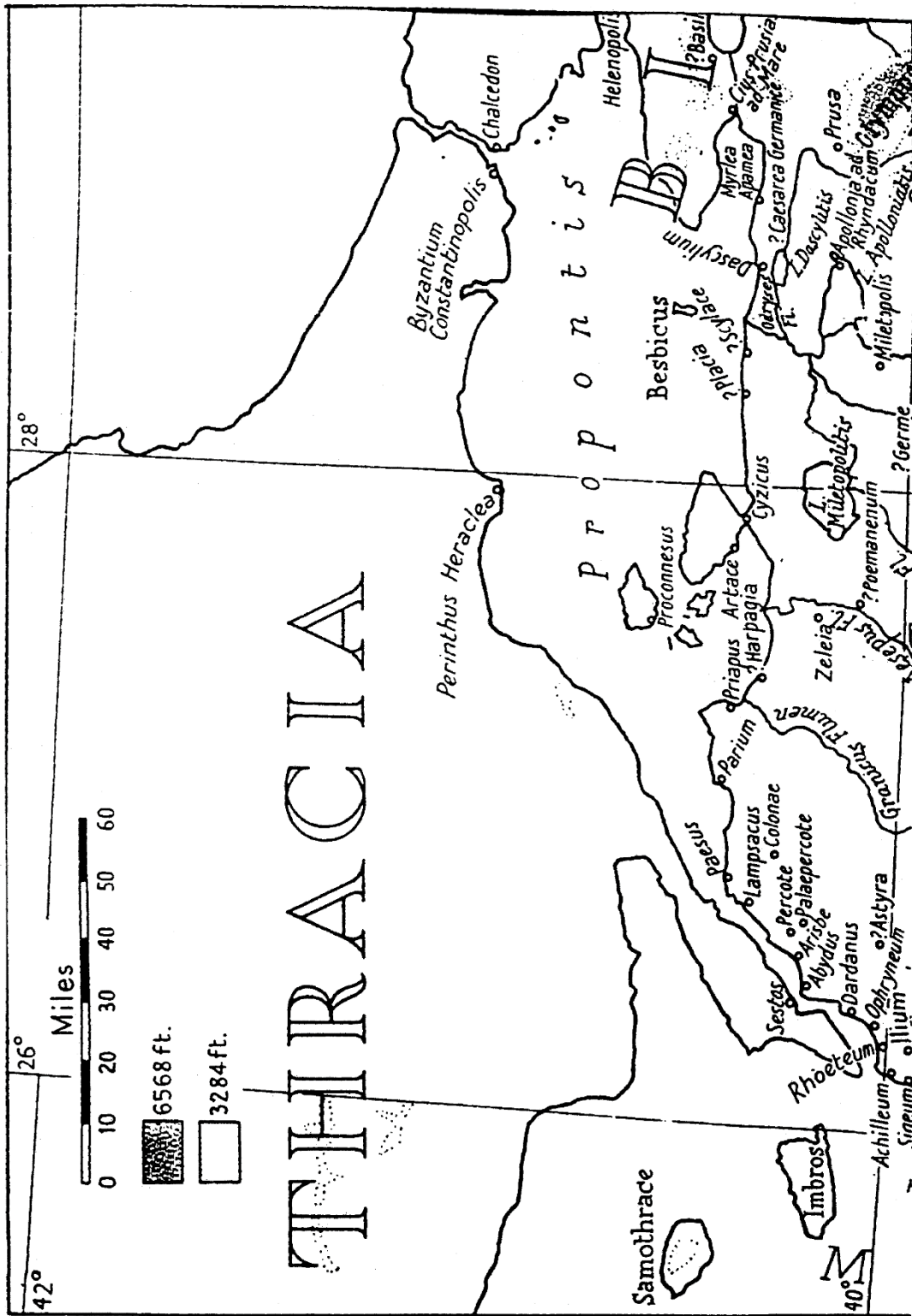
Β) Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου (1980)²

Ἄρθρο 2

Μέλη τοῦ πληρώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου εἶναι πάντες οἱ ἐν Κύπρῳ μονίμως διαμένοντες Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ καὶ ὅσοι, ἔλκοντες τὴν καταγωγὴν αὐτῶν ἐκ Κύπρου καὶ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον αὐτῆς Ἐκκλησίαν ἐνταχθέντες διὰ τοῦ βαπτίσματος, παροικοῦσι νῦν ἐν γῆ ἄλλοτρίᾳ.

¹ P.-P. JOANNOU, *Discipline générale antique (IVe-IXe siècles). Les Canons des Conciles œcuméniques (Ile-IXe siècles)*, édition critique du texte grec, version latine et traduction française, [Pontificia Commissione per la Redazione del Codice di Diritto Canonico Orientale], Fonti 9, t. I, 1, Grottaferrata (Rome), Tipografia Italo-Orientale «St Nilo», 1962, σελ. 173-174.

² Ὅρα Ὁ Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, Λευκωσία, ἔκδ. τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, 1979, σελ. 7.

Εικόνα 1 Ἡ Προποντίδα καὶ τὰ Στενὰ (JONES, pp. 28-29).

10. Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος ἐν Νικαία (787)

→ Χρον/γία: (24 Σεπτεμβρίου - 23 Ὀκτωβρίου) 787

→ Πόλη: Νίκαια τῆς Βιθυνίας (Μικρὰ Ἀσία)

→ Αἰτία: (Χριστολογική) αἵρεση τῆς Εἰκονομαχίας

→ Αὐτοκράτωρ: Κωνσταντῖνος ὁ ΣΤ΄ καὶ Εἰρήνη ἡ Ἀθηναία (780-797 καὶ 797-802)

→ Μέλη: 367 ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας

→ Κανόνες: 22

→ Πηγή: (1) ΠΗΔΑΛΙΟΝ τῶν ἁγ. Νικοδήμου Ἀγιορείτου καὶ Ἀγαπίου Λεονάρδου [Λειψία 1800], Ἀθῆναι, Ἀστήρ, 1993, σ. 314-342.

(2) ΡΑΛΛΗΣ Γ. - ΠΟΤΛΗΣ Μ., *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων*, τ. 2, Ἀθῆναι, 1852, σ. 555-646.

(3) JOANNOU P. - P., *Discipline générale antique (IVe-IXe siècles). Les Canons des Conciles œcuméniques (Ile-IXe siècles)*, édition critique du texte grec, version latine et traduction française, [Pontificia Commissione per la Redazione del Codice di Diritto Canonico Orientale], Fonti fascicolo IX, t. I, 1, Grottaferrata (Rome), Tipografia Italo-Orientale «St Nilo», 1962, p. 242-285 (τρίγλωσση).

10.1 Θεματικὴ τῶν Κανόνων

1) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως (κ. 1, 3, 6, 10, 13, 15, 17)

2) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας (κ. 2, 4, 5, 9, 14, 16)

3) Θέματα προσελεύσεως καὶ ἐπιστροφῆς στὴν Ἐκκλησία (κ. 8)

4) Θέματα ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας (κ. 11, 12)

5) Θέματα θείας λατρείας καὶ λειτουργικῆς (κ. 7)

6) Θέματα μοναχικοῦ βίου (κ. 18, 19, 20, 21, 22)

10.2 Κανόνες (22)

Κανόνες κβ' τῶν ἐν Νικαία πατέρων, συνελθόντων τὸ δεύτερον ἐν ἔτει 325' τῆς τοῦ κόσμου κτίσεως ἰνδικτιῶνος ια', εὐσεβῶς βασιλευόντων Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς.

- 1) Ὅτι δεῖ τοὺς θεῖους κανόνας κατὰ πάντα φυλάττειν
- 2) Ὅτι δεῖ τὸν χειροτονούμενον ἐπίσκοπον ἀσφαλῶς συντάττεσθαι τοὺς κανόνας φυλάττειν, εἰ δὲ μή γε μὴ χειροτονεῖσθαι
- 3) Ὅτι οὐ δεῖ ἄρχοντας ψηφίζεσθαι ἐπίσκοπον
- 4) Περὶ τοῦ ἀπέχεσθαι τοὺς ἐπισκόπους πάσης δοσοληψίας
- 5) Ὅτι οἱ ὀνειδίζοντες τοὺς κληρικούς διὰ τὸ τετάχθαι ἐν ἐκκλησίᾳ χωρὶς δοσίων ἐπιτιμῶ ὑπόκεινται
- 6) Περὶ τοῦ γίνεσθαι τοπικὴν σύνοδον κατὰ χρόνον
- 7) Ὅτι τοὺς ἐγκαινισθέντας ναοὺς ἐκτὸς καταθέσεως ἁγίων λειψάνων δεόν ἀναπληρωθῆναι
- 8) Ὅτι τοὺς Ἑβραίους οὐ χρή δέχεσθαι, εἰ μήπω ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας ἐπιστρέψουσι
- 9) Περὶ τοῦ μὴ κρύπτειν τινα τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἰρέσεως βιβλίον
- 10) Ὅτι οὐ δεῖ κληρικὸν ἀπολιπεῖν τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἀφικέσθαι χωρὶς εἰδήσεως τοῦ ἐπίσκοπου
- 11) Ὅτι δεῖ οἰκονόμους εἶναι ἐν τοῖς ἐπισκοπεῖσι καὶ τοῖς μοναστηρίοις
- 12) Ὅτι οὐ δεῖ ἐκποιεῖσθαι ἐπίσκοπον ἢ ἡγούμενον ἐκ τῶν προαστείων τῆς ἐκκλησίας
- 13) Ὅτι μεγάλης κατακρίσεως ἄξιοί εἰσιν οἱ τὰ μοναστήρια κοινοῦντες
- 14) Ὅτι οὐ χρή ἐκτὸς χειροθεσίας ἀναγινώσκειν ἐν τῇ συνάξει ἐπὶ ἄμβωνος
- 15) Ὅτι οὐ δεῖ κληρικὸν ἐν δυσὶν ἐκκλησίαις κατατάττεσθαι
- 16) Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικὸν ἄνδρα ἱματίοις πολυτελέσιν ἀμφιέννυσθαι
- 17) Ὅτι μὴ ἔχων τις τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν μὴ ἐπιχειρεῖν κτίζειν εὐκτήριον οἶκον
- 18) Ὅτι οὐ δεῖ γυναῖκας ἐνδαιτᾶσθαι ἐν ἐπισκοπεῖσι ἢ ἐν ἀνδρείοις μοναστηρίοις
- 19) Περὶ τοῦ ἐκτὸς δοσίων τὰς καταταγὰς τῶν ἱερατικῶν, μοναχῶν τε καὶ μοναστριῶν γίνεσθαι
- 20) Ὅτι οὐ δεῖ ἀπὸ τοῦ παρόντος γίνεσθαι διπλοῦν μοναστήριον καὶ περὶ τῶν διπλῶν μοναστηρίων
- 21) Ὅτι οὐ δεῖ καταλιμπάνειν τοὺς μοναχοὺς τὰ οἰκεῖα μοναστήρια καὶ ἐν ἑτέροις μεταβαίνειν
- 22) Ὅτι δεῖ μετ' εὐχαριστίας καὶ πάσης φειδοῦς καὶ εὐλαβείας μοναχοὺς, εἰ συμβῆ, μετὰ γυναικῶν ἐσθίειν

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚ ΤΩΝ ΑΓΓΩΝ ΕΠΙΤΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΣΥΝΟΛΩΝ

ΣΥΝΟΛΟΣ	ΣΥΝΕΛΘΟΥΣΑ	ΕΝ ΕΤΕΙ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚ ΠΑΤΕΡΩΝ	ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΟΣ	ΕΠΙ ΠΑΙΔΑ ΠΟΜΗΣ	ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΟΜΕΝΟΥ ΥΠΟ	ΕΠΙ ΠΑΤΕΡΑΡΧΩΝ	ΕΞΕΛΟΤΟ	ΠΕΡΙ	ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΕΤΙΚΩΝ	ΚΑΝΟΝΕΣ
Πρώτη	Εν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας	Ἄνω 14 Ἰουνίου μέχρι 25 Ἀπριλίου.	325 Κατ' ἄλλους ἔκ κέρως Τροάδων, ἐν οἷς ὁ Τριμυθησιεύς Σπυρίων καὶ ὁ Μίλων Νικόλαος.	318 τοῦ Ἀποστόλου Μ. Κοσμοῦ (306-337), ὁρτὴ παρὼν καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ Σπυρίων μετὰ τῆς ἡμέρας ἀποθνήσκοντος.	384 (ἀπόρους, ἀλλ' ἀνεπιτυχάνοντες τὸ κλίμα τῆς Σπυρίας καὶ ἀπογοητευμένοι).	Ὀσίον Ἐπιφάνιον Κορυθαίωνα καὶ τὸν ἡγευμένεμον Βιθυνίας καὶ Βιθυνίου.	Ἀντιπροσώπων τῶν Ἀλεξανδρινῶν τῶν 1. Σπυρίας ἡγευμένων.	τὰ πρῶτα ἐπὶ τὴν ἡμέραν τοῦ Σπυρίωνος τῆς Πιθίας.	τοῦ ἱεροῦ Χριστοῦ, τοῦ Β' πατριάρχου τῆς Ἀγίας Τροάδος, ὡς ἀποστολῆς τοῦ Θεοῦ Πατρὸς.	Ἄγιον Περσέτην τῶν Ἐσθλαίων τῆς Ἐσθλαίας.	20
Ἀριστεία	ἐν Κομοτηνῶν νοτιοῦται	Ἄνω τοῦ Μέρου μέχρι 30 Ἰουλίου.	130 κατ' ἄλλους 180	Μερσίου (379-398)	Ἀντωνίου Α' (366-384) (ἀπόρους, ἀλλ' ἀνεπιτυχάνοντες τὸ κλίμα τῆς Σπυρίας καὶ ἀπογοητευμένοι).	ἡτ' οὐδέποτε	Ἀντιπροσώπων τῶν Ἀλεξανδρινῶν τῶν 1. Σπυρίας ἡγευμένων.	τὰ πρῶτα ἐπισημασθέντες τοῦ Σπυρίωνος καὶ τῶν ἡγευμένων τῆς Πιθίας.	τοῦ Ἁγίου Περσέτη, τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου, τοῦ Ἁγίου Γλαβρίου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.	Μακεδόνην Πατριάρχον Κορινθίας, Δαφνίου, Ἐπιφάνιον, Ἀρίστον, Εὐδοκίον, Ἰερώνιον Σαμοσαίωνος καὶ τῶν ἡγουμένων.	7
Τρίτη	ἐν Ἐφέσῳ	Ἄνω 22 Ἰουνίου μέχρι 30 Ἰουλίου.	431 200 ἐν οἷς καὶ οἱ Ἐφεσῶν Μέλων, Κόρινθοι Πηλεῖος, Θεσσαλονικεῖς Ἀγάθων, Θεσσαλονικεῖς Ἀγάθων, Θεσσαλονικεῖς Φλαβίανος, Ἀγρίνους Θεοδοῖος κ.τ.λ.	Θεοδοῦσιος Β' τοῦ μεγάλου (408-450)	Κέλαιου Α' (423-432) (ἀπόρους, ἀλλ' ἀνεπιτυχάνοντες τὸ κλίμα τῆς Σπυρίας καὶ ἀπογοητευμένοι).	Κυριακὸν Ἀλεξανδρινῶν ἐπὶ τῆς ἡμέρας τῆς Ἐπιφάνιον μετὰ τοῦ ἡγευμένου τοῦ Φιλίππου.	Ἀλεξανδρινῶν Κυριακὸν τοῦ καὶ ἡγευμένου τῆς Σπυρίας.	τὸν ἀνεπιτυχάνοντα τοῦ Νεστορίου καὶ τὴν Ἐσθλαίων ἡγευμένων τῶν Θεσσαλονικέων.	τὸν δῆλον ἡγευμένεμον τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ἀποθνήσκοντος καὶ τῆς ἡμέρας τοῦ Κηρύου ὡς «θεοτόκον».	Νεστορίου Πατριάρχου Κομοτηνῶν.	8
Τετάρτη	ἐν Χαλκιδίῳ	Ἄνω 8 Ὀκτωβρίου μέχρι 1 Νοεμβρίου.	451 630 ἐν οἷς καὶ οἱ Κομοτηνῶν Ἰάκωβος, Ἐφέσιος Στέφανος, Ἀγρίνους Εὐδοκίος καὶ ἄλλοι.	Μεσοκίου (450-457) καὶ Πουλάκιου	Ἀέριος Α' (440-461) (ἀπόρους, ἀλλ' ἀνεπιτυχάνοντες τὸ κλίμα τῆς Σπυρίας καὶ ἀπογοητευμένοι).	Πατριάρχον Ἀποστόλου καὶ Ἰουλιανὸν τοῦ ἡγευμένου καὶ Βασιλείου.	Κομοτηνῶν τῶν 1. Σπυρίας ἡγευμένων.	ὄσον ἀσχηματικὸν ὄσον τὸν δῆλον ἡγευμένεμον τῶν Θεσσαλονικέων.	τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τῶν ἐν Χριστῷ φιλῶν.	Ἐπιφάνιον Ἀγριμαθίου καὶ Ἀποστολίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρινῶν τῶν Μοναχῶν.	30
Πέμπτη	ἐν Κομοτηνῶν νοτιοῦται	Ἄνω Μέρου μέχρι 4 Ἰουλίου.	553 150 κατ' ἄλλους 165	Ἰουστινιανὸς Α' τοῦ μεγάλου (527-565)	Βασιλείου (538-555) (ἀνεπιτυχάνοντες μετὰ τὸν Κωνσταντῖνον, ἀλλ' ἀνεπιτυχάνοντες μετὰ τὸν Σπυρίων, καὶ ἄλλοι ἀπόρους ἀνεπιτυχάνοντες).	ἡτ' οὐδέποτε	Κομοτηνῶν τῶν 1. Σπυρίας ἡγευμένων.	ὄσον ἀσχηματικὸν ὄσον τὸν δῆλον ἡγευμένεμον τῶν Θεσσαλονικέων.	τῆς κεραιῆς τῶν «ἐκκλησιαστικῶν» καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀποστόλων.	Θεοδοῦσιος Πατριάρχου Κομοτηνῶν καὶ κατὰ τὸν «ἐκκλησιαστικὸν».	—
Ἑκτη	ἐν Κομοτηνῶν νοτιοῦται (ἐν Τροάδι)	Ἄνω 7 Νοεμβρίου τοῦ 680 μέχρι 16 Σεπτεμβρίου τοῦ 681.	150 κατ' ἄλλους 174 καὶ κατ' ἄλλους 289.	Κοσμοῦ Α' τοῦ Πρωτοκλήτου (688-685)	Ἀγρίνους (678-682) (ἀπόρους)	Θεοδοῦσιον καὶ Ἰουλιανὸν τῶν ἡγευμένων καὶ Ἰουστινιανὸν τοῦ δεικνύοντος.	Κομοτηνῶν τῶν 1. Σπυρίας ἡγευμένων.	ὄσον ἀσχηματικὸν ὄσον τὸν δῆλον ἡγευμένεμον τῶν Θεσσαλονικέων.	τὸν δῆλον ἡγευμένεμον τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ἀποθνήσκοντος καὶ τῆς ἡμέρας τοῦ Θεοῦ Πατρὸς.	Σπυρίων Πάτριάρχου Κομοτηνῶν καὶ Ἰουλιανὸν τῶν ἡγουμένων Κομοτηνῶν.	—
Ἑβδομή	ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας	Ἄνω 24 Σεπτεμβρίου μέχρι 13 Ὀκτωβρίου.	350	Κωνσταντῖνος ΣΤ' τοῦ σοφοῦ (705-710)	Ἀγρίνους Α' (697-701) (ἀπόρους, ἀλλ' ἀνεπιτυχάνοντες τὸ κλίμα τῆς Σπυρίας καὶ ἀπογοητευμένοι).	ὄσον ἀσχηματικὸν ὄσον τὸν δῆλον ἡγευμένεμον τῶν Θεσσαλονικέων.	Κομοτηνῶν τῶν 1. Σπυρίας ἡγευμένων.	ὄσον ἀσχηματικὸν ὄσον τὸν δῆλον ἡγευμένεμον τῶν Θεσσαλονικέων.	τῆς ταπεινῆς ἡγευμένης τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀποστόλων.	τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Πατριάρχων Κομοτηνῶν.	22
Ἐκτοὴ	ἐν Κομοτηνῶν νοτιοῦται (ἐν Τροάδι)	Ἄνω 7 Σεπτεμβρίου μέχρι 31 Ἀπριλίου 692.	691-2 211 κατ' ἄλλους 227 καὶ 240.	Ἰουστινιανὸς Β' τοῦ Πρωτοκλήτου (685-695)	Σπυρίων Α' (697-701) (ἀπόρους καὶ ἀνεπιτυχάνοντες τὸ κλίμα τῆς Σπυρίας καὶ ἀπογοητευμένοι).	τὸν δῆλον ἡγευμένεμον τῶν Θεσσαλονικέων.	Κομοτηνῶν τῶν 1. Σπυρίας ἡγευμένων.	ὄσον ἀσχηματικὸν ὄσον τὸν δῆλον ἡγευμένεμον τῶν Θεσσαλονικέων.	τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποστολικῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἀποστολῆς.	—	102

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ

Αριθμός	Πόλη που συγκλήθηκε	Έτος	Αυτοκράτορας	Καταδίκασε	Πρόεδρος της	Αριθμός Πατέρων	Μορφές που διακρίθηκαν
1η Α΄	Νίκαια	325	Μ. Κωνσταντίνος	Άρειο	Ο αυτοκράτορας	318	Άγιοι Άθανάσιος Σπυρίδων, Νικόλαος Γρηγόριος Νύσσης
2η Β΄	ΚΠολη	381	Μ. Θεοδόσιος	Μακεδόνιο Άπολινάριο	1. Μελέτιος Άντιοχείας 2. Γρηγόριος Θεολόγος	150	
3η Γ΄	Έφεσος	431	Θεοδόσιος Β΄	Νεστόριο	Κύριλλος	200	Ίωάννης
4η Δ΄	Χαλκηδόνα	451	Μαρκιανός	Εύτυχη (μονοφυσιστισμό)	Άλεξανδρείας άντιπρόσωποι	630	Άντιοχείας Θεοδώρητος
5η Ε΄	ΚΠολη	553	Ίουστινιανός Α΄	Τρία Κεφάλαια Ώριγένη μονοθελητισμό	πάπα κ.ά. 1. Μηνάς και 2. Εύτυχιος πατριάρχες άντιπρόσωποι	165	Κύρου Άπολινάριος Άλεξανδρείας
6η ΣΤ΄	ΚΠολη (Α΄ στον	680/1	Κωνσταντίνος Δ΄	έξεδωσε μόνο κανόνες εικονομάχους	πάπα Παύλος	150	Δομνίος Μάξιμος ό Όμολογητής
Πενθέκτη	ΚΠολη	691	Ίουστινιανός Β΄		ΚΠόλεως	211	Πέτρος Άλεξανδρείας
7η Ζ΄	(Β΄ στον Τρούλλο)	787	Ειρήνη ή Άθηναία		Ταράσιος ΚΠόλεως	350	Θεοφάνης μοναχός

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Αρχιμ. Γρηγόριος Δ. Παπαθωμάς. «Κανονικό Δίκαιο, ΙΙ. Οί κανόνες τών Οίκουμενικών Συνόδων». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/THEOL3/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 1: Η Προποντίδα και τὰ Σενὰ (JONES, pp. 28-29). Copyrighted

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

